

**รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษา
ของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร***

**ADMINISTRATOR'S STRENGTHENING MODEL FOR SECONDARY SCHOOL
ADMINISTRATION, THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE BANGKOK**

สุภาภรณ์ ตาปานานนท์^{*}, เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต, ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ
Supaporn Tapananon^{*}, Sowwanee Sikkhabandit, Khwanying Sriprasertpap
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
Doctor of Philosophy Program, North Bangkok University, Bangkok, Thailand
^{*}Corresponding author E-mail: supaporn.tapa@northbkk.ac.th
^{*}Tel: 088-8928-5968

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษา และ 3) ประเมินการใช้รูปแบบเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 92 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ได้จากตารางของเครจซีและมอร์แกน โดยเลือกแบบเจาะจง ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน โดยเลือกแบบเจาะจง และระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 7 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษา ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 2) การพัฒนารูปแบบ มีการบริหารงาน 4 ฝ่าย ได้แก่ 2.1) ด้านวิชาการ 2.2) ด้านงบประมาณ 2.3) ด้านบุคคล และ 2.4) ด้านการบริหารทั่วไป ทั้ง 4 ฝ่าย ดำเนินการตามขอบข่ายงานของแต่ละฝ่าย และส่งผลต่อคุณภาพครูและนักเรียน โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนในการบริหารงาน ได้แก่ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก และ 3) ผลการประเมินรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ, การเสริมสร้างความเข้มแข็ง, ผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร

Abstract

This research aimed to 1) Study factors affecting the strengthening of school administration, 2) Develop a model for strengthening school administration, and 3) evaluate the effectiveness of the model. The research employed a mixed-methods approach, divided into three phases: Phase 1 focused on studying factors affecting the strengthening of school administration. The sample consisted of 92 school administrators from the Bangkok Metropolitan Area Secondary Education Service Area Office, selected using the Krejcie-Morgan table through purposive sampling. Phase 2 involved developing a model for strengthening school administration. The informants were 9 school administrators with doctoral degrees and expert qualifications, selected through purposive sampling. Phase 3 involved evaluating the model. The informants were 7 school administrators from the Bangkok Metropolitan Area Secondary Education Service Area Office, selected through purposive sampling. The research instruments included questionnaires, interviews, and evaluation forms. Statistical analyses included mean, standard deviation, and content analysis. The results showed that 1) The factors affecting the strengthening of school administration differed significantly overall, and 2) The developed model. There are 4 administrative departments: 2.1) Academic Department, 2.2) Budget Department, 2.3) Personnel Department, and 2.4) General Administration Department. All 4 departments operate within their respective scopes and affect the quality of teachers and students. Factors that influence school development that help promote and support the administration include internal and external factors. and 3) The results of the evaluation of the model for strengthening school administration, overall, are at the highest level of feasibility and benefit.

Keywords: Model, Strengthening, School Administrators, The Secondary Educational Service Area Office Bangkok

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 ทำให้ประเทศต้องปรับตัวเพื่อแข่งขันด้วย อำนาจทางความรู้ และมุ่งสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (กรรณิกา เรตมอนด์, 2559) และสอดคล้องกับทิศทางของประเทศที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 พบว่า ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทศนคติความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหาหลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนัก

ถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทาย ดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) จากแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ปัญหาและความท้าทายที่สำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ปัญหาของระบบการศึกษาของไทยมีความซับซ้อนสูง คุณภาพของการศึกษาต่ำความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสูง ปัญหาของระบบการศึกษาเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การใช้ทรัพยากรทางการศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพ การกำกับดูแลและการบริหารจัดการระบบการศึกษาของภาครัฐในด้านธรรมาภิบาลเป็นอุปสรรคสำคัญที่บั่นทอนประสิทธิผลของการนำประเด็นการปฏิรูปการศึกษาสู่การปฏิบัติ รวมถึงบริบทของประเทศและของโลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะเห็นได้ว่าการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญนั้น เนื่องจากว่าเป็นการปรับโครงสร้าง ยกกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา ปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาและการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาที่มีความเข้มแข็ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2565)

แม้นโยบายภาครัฐจะส่งเสริมการใช้โมเดลการเรียนรู้แบบ 70:20:10 โดยร้อยละ 70 เกิดจากประสบการณ์จากการทำงาน ร้อยละ 20 เกิดจากการได้รับข้อมูลย้อนกลับจากพี่เลี้ยง โดยกระบวนการ Coaching และร้อยละ 10 เกิดจากการฝึกอบรมในปัจจุบันที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง และการสร้างค่านิยมองค์กร TEAMWINS (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2565) แต่ยังคงงานวิจัยเชิงประจักษ์ที่นำเสนอ “รูปแบบ” การเสริมสร้างความเข้มแข็งที่บูรณาการกับการบริหารงาน 4 ฝ่าย อย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ วัฒนธรรม สายเชือก ได้กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีทักษะความรู้และความสามารถในการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป ซึ่งทั้งหมดล้วนมีความสัมพันธ์และเอื้อต่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ (วัฒนา สายเชือก, 2561) ปัจจุบันยังไม่พบรูปแบบการบริหารที่หลอมรวมระหว่าง “ความเข้มแข็งในมิติการจัดการ” (งาน 4 ฝ่าย) เข้ากับ “วัฒนธรรมองค์กรสมัยใหม่” (TEAMWINS) เพื่อตอบสนองต่อพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ภายใต้บริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครอย่างชัดเจน

สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร (สพม. กทม.) ทั้ง 119 แห่ง ส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ และโรงเรียนการแข่งขันสูงค่อนข้างมากและตั้งอยู่ในศูนย์กลางความเจริญ แต่ผลการประเมินคุณภาพกลับยังไม่เป็นที่น่าพอใจ โดยพิจารณาจากผลการทดสอบ O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 - 2565 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า ค่าเฉลี่ยในรายวิชาหลัก เช่น ภาษาไทย สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่า 50 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2566) ผลคะแนน O-NET ที่ต่ำกว่าเกณฑ์นี้ถือเป็นตัวบ่งชี้ด้านคุณภาพตัวบ่งชี้หนึ่งของผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษา (ศักดิ์สิทธิ์ ชัดติยาสุวรรณ, 2564) สะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนในพื้นที่เมืองหลวงยังคงประสบปัญหาด้านวิชาการ ที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ทางการบริหาร การศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (บรรจง ลาวะลี, 2560) สถาบันการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษาหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนสู่เป้าหมายในภาพรวม (เสวตาภรณ์ ตั้งวันเจริญ และอรทัย รุ่งวชิรา, 2564) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมกันพัฒนาการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับความสามารถของผู้บริหารในการบริหารจัดการงานทั้ง 4 ฝ่ายให้เกิดคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐาน ด้วยข้อจำกัดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครที่เหมาะสมกับบริบท เพื่อให้ได้แนวทางที่เป็นระบบ และสามารถนำไปปฏิบัติจริงเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้บริหารนำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้านวิชาการ และยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้ทัดเทียมกับความคาดหวังในยุคศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร
3. เพื่อประเมินรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 119 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 92 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert Scale โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ 5 หมายถึง มีความคิดเห็นมากที่สุด 4 หมายถึง มีความคิดเห็นมาก 3 หมายถึง มีความคิดเห็นปานกลาง 2 หมายถึง มีความคิดเห็นน้อย 1 หมายถึง มีความคิดเห็นน้อยที่สุด โดยศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษา เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของเนื้อหา หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ข้อคำถามทั้งหมด โดยใช้เกณฑ์ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.890 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 92 คน พร้อมทั้งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับมา จำนวน 92 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยร่างประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ด้านการบริหารการศึกษา หรือผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยฐานะเชี่ยวชาญขึ้นไป หรือเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครที่มีวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญขึ้นไป จำนวน 9 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุเคราะห์สัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ พร้อมนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ ในระหว่างการสัมภาษณ์ทำการบันทึกเสียงและจดบันทึก เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการถอดข้อความ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ด้านการบริหารการศึกษา หรือผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยฐานะเชี่ยวชาญขึ้นไป จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบประเมิน ความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบ โดยนำร่างประเด็นคำถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาที่ใช้ และความครอบคลุมของเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ด้านการบริหารการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือปริญญาโทด้านการบริหารการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบ ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบ แล้วนำแบบประเมินของรูปแบบที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและเนื้อหา มาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำร่างแบบประเมินของรูปแบบไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 7 คน พร้อมทั้งแบบประเมินไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยวิเคราะห์แต่ละฝ่ายงาน ทั้ง 4 ฝ่ายงาน ของสถานศึกษาในเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และเขต 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร (n = 92)

รายการ	ด้านวิชาการ		ด้านงบประมาณ		ด้านบุคคล		ด้านการบริหารทั่วไป	
	เขต 1	เขต 2	เขต 1	เขต 2	เขต 1	เขต 2	เขต 1	เขต 2
ด้านที่ 1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งในองค์กรในการบริหารงาน	4.30	4.40	4.33	4.47	4.43	4.54	4.42	4.61
ด้านที่ 2 ด้านการบริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน	4.52	4.71	4.48	4.70	4.54	4.70	4.51	4.76
ด้านที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาสถานศึกษาในการบริหารงาน	4.48	4.75	4.41	4.72	4.54	4.76	4.43	4.73
ด้านที่ 4 ด้านขอข่วยงาน	4.52	4.71	4.60	4.72	4.48	4.72	4.59	4.76
รวมเฉลี่ย	4.46	4.64	4.46	4.65	4.50	4.68	4.49	4.72

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านของทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 และเขต 2 นั้น ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์มากถึงมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 น้อยกว่า เขต 2 ในทุกด้าน ซึ่งเป็นผลมาจากบริบทของเขตพื้นที่การศึกษาในด้านทรัพยากรบุคคลและสิ่งแวดล้อม รวมถึงขนาดโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่ที่มีจำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และใหญ่พิเศษที่แตกต่างกัน

2. ผลการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม (n = 5)

องค์ประกอบของการเสริมสร้าง	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม		
	ความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษา	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.
1. การบริหารงานวิชาการ	4.66	0.47	มากที่สุด	4.68	0.48	มากที่สุด
2. การบริหารงบประมาณ	4.70	0.37	มากที่สุด	4.76	0.38	มากที่สุด
3. การบริหารงานบุคคล	4.78	0.42	มากที่สุด	4.80	0.42	มากที่สุด
4. การบริหารงานทั่วไป	4.72	0.46	มากที่สุด	4.78	0.55	มากที่สุด
5. ด้านปัจจัยภายใน	4.68	0.44	มากที่สุด	4.84	0.45	มากที่สุด
6. ด้านปัจจัยภายนอก	4.79	0.38	มากที่สุด	4.85	0.40	มากที่สุด
รวม	4.72	0.31	มากที่สุด	4.79	0.28	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความถูกต้องและความเหมาะสมของรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความถูกต้องและความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาความถูกต้องรายองค์ประกอบย่อย พบว่า ทุกองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.31) และเมื่อพิจารณาความเหมาะสมรายองค์ประกอบย่อย พบว่า ทุกองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.28)

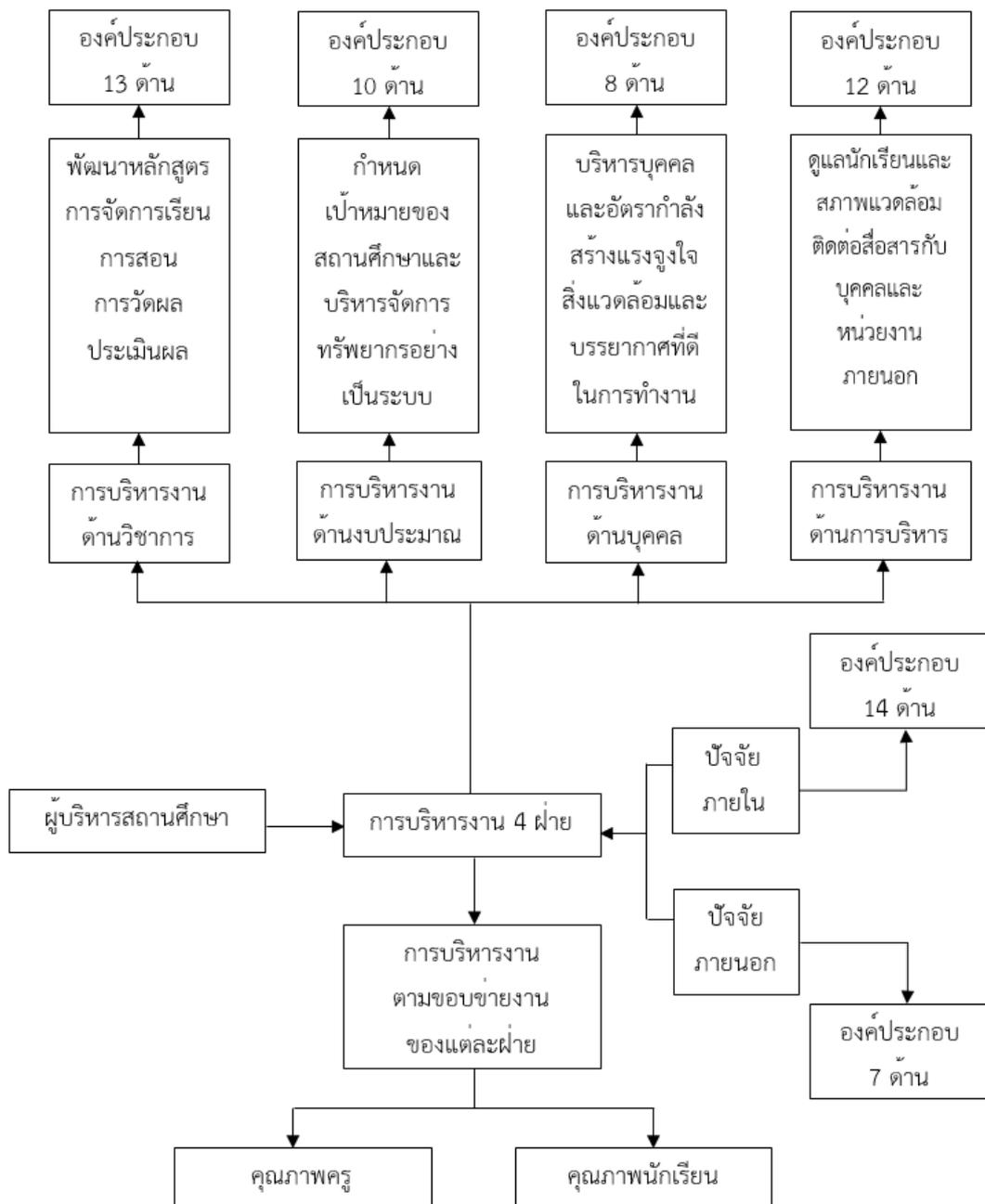
3. ผลการประเมินรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม (n = 7)

รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษา	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.82	0.62	มากที่สุด	4.90	0.48	มากที่สุด
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.63	0.52	มากที่สุด	4.81	0.50	มากที่สุด
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.80	0.47	มากที่สุด	4.86	0.62	มากที่สุด
4. ด้านการบริหารงานการบริการทั่วไป	4.75	0.56	มากที่สุด	4.86	0.56	มากที่สุด
5. ด้านปัจจัยภายใน	4.82	0.60	มากที่สุด	4.94	0.47	มากที่สุด
6. ด้านปัจจัยภายนอก	4.78	0.67	มากที่สุด	4.82	0.60	มากที่สุด
รวม	4.77	0.30	มากที่สุด	4.87	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาความเป็นไปได้เป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า ทุกองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.30) และเมื่อพิจารณาความเป็นประโยชน์เป็นรายองค์ประกอบย่อย พบว่า ทุกองค์ประกอบย่อยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.34)

จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา สามารถสรุปองค์ประกอบของรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ไปใช้ในการพัฒนา ประกอบด้วย องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านการบริการทั่วไป ที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามขอบข่ายของแต่ละฝ่าย การบริหารงาน ประกอบกับการส่งเสริมความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาจากปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพครูและนักเรียน โดยการบริหารนั้นมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนในการบริหารงาน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยมีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญครอบคลุมตั้งแต่ระดับองค์กร การบริหารสถานศึกษา ไปจนถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคุณภาพของครูผู้สอน คือ ปัจจัยสำคัญที่สุดในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารสถานศึกษาที่เน้นภาวะผู้นำทางการสอน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพครูเป็นหลัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตี นาชิต ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษา ด้านธุรกิจและบริการ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบไปด้วย 5 ประเด็น คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยสนับสนุน และด้านเครือข่ายความร่วมมือมีความสอดคล้องกันทุกประเด็น โดยมีการสร้างกลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการจัดการเรียนรู้ และโครงการขับเคลื่อนกลยุทธ์ (นิตี นาชิต, 2565) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราพร เนื่องนนท์ ที่ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 สหวิทยาเขตนวลจันทร์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษานั้น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (วราพร เนื่องนนท์, 2565)

1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในหลายรายการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้ เพราะความเข้มแข็งด้านงบประมาณถูกกำหนดด้วยการยึดมั่นในกฎหมายและกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด และต้องมีการสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจในการเบิกจ่ายและใช้จ่ายอย่างคุ้มค่าให้กับบุคลากร สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่ผู้บริหารต้องเป็นผู้จัดการทางการเงินที่เข้มแข็ง โดยเน้นการสร้างวินัยทางการเงินและเพิ่มความรู้ความสามารถของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและโปร่งใส สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ พบว่า การบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดการเชิงคุณภาพด้านวิชาการ การจัดระบบการเงินและการจัดสรรทรัพยากร การส่งเสริมบุคลากรเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการบริหารด้านความสัมพันธ์ชุมชน (สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง, 2561) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sadikin A. ศึกษาเรื่อง ผลของค่าตอบแทนเชิงกลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรบุคคล และแรงจูงใจในการทำงานต่อผลงานครูระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า เงินเดือนและแรงจูงใจมีผลกระทบอย่างมากต่อการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชน ซึ่งระบุได้จากตัวแปรการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แรงจูงใจส่วนหนึ่งมีผลกระทบอย่างมากต่อการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชน ในขณะที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และค่าตอบแทนไม่มีผลกระทบที่มีความหมาย (Sadikin, A., 2023)

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญพบในเกือบทุกมิติ ตั้งแต่การเสริมสร้างความเข้มแข็งในองค์กรไปจนถึงขอบข่ายงานบุคคล ทั้งนี้ การบริหารงานบุคคลที่เข้มแข็งต้องอาศัยความสมดุล (Balance) ระหว่างการบริหารจัดการที่ชัดเจน การให้รางวัล และการลงโทษ ควบคู่ไปกับการใช้การสื่อสารเชิงบวก เพื่อป้องกันภาวะถดถอยในการทำงาน (Burnout) ของบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตี นาชิต ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษา ด้านธุรกิจและบริการ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบไปด้วย 5 ประเด็น คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยสนับสนุน และด้านเครือข่ายความร่วมมือมีความสอดคล้องกันทุกประเด็น โดยมีการสร้างกลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการจัดการเรียนรู้ และโครงการขับเคลื่อนกลยุทธ์ (นิตี นาชิต, 2565) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนวัฒน์ จอมประเสริฐ ได้ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งหน่วยจัดการความรู้และวิจัยชุมชนของจังหวัดอุดรธานี พบว่า บุคลากรทำงานด้วยความเต็มใจ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจพื้นฐานในหลักการของการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนเป็นอย่างดี เพราะบุคลากรส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องบริการ

หรือติดต่อกับประชาชนเป็นส่วนใหญ่ อันนำมาสู่ความร่วมมือ ความเข้าใจ และการสื่อสารที่ดีขึ้น (ธนวัฒน์ จอมประเสริฐ, 2562)

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในเกือบทุกรายการ ที่ทำการศึกษา โดยเฉพาะด้านการบริหารสถานศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา เนื่องจากความเข้มแข็งของงานบริหารทั่วไปขึ้นอยู่กับหลักการบริการ (Service Mind) โดยผู้บริหารและบุคลากรต้องมีจิตสาธารณะ และใจบริการ ในการแก้ปัญหาให้กับทุกภาคส่วน และต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ยึดกฎระเบียบ ควบคุมไปกับการดูแลความปลอดภัย อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของธนวัฒน์ จอมประเสริฐ ที่ศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างความเข้มแข็งหน่วยจัดการความรู้และวิจัยชุมชนของจังหวัดอุดรธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจพื้นฐานในหลักการของการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนเป็นอย่างดี เพราะบุคลากรส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องบริการหรือติดต่อกับประชาชนเป็นส่วนใหญ่ อันนำมาสู่ความร่วมมือ ความเข้าใจ และการสื่อสารที่ดีขึ้น (ธนวัฒน์ จอมประเสริฐ, 2562) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุรินทรวรวิทย์ พ่วนอยู่ และคณะ ที่ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจการทำงานในยุคปรกติใหม่ พบว่า ผู้บริหารมีการประยุกต์ปรับใช้และสร้างแรงจูงใจในการทำงาน มีระบบแผนงานที่ทันสมัย สร้างสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ดี มีกระบวนการในการสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันของสมาชิกในองค์กร (บุรินทรวรวิทย์ พ่วนอยู่ และคณะ, 2565)

2. ผลการพัฒนาแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบมีความถูกต้อง และความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบของร่างรูปแบบฯ มีการบริหารงาน 4 ฝ่าย ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านบุคคล และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานทั้ง 4 ฝ่ายนี้ จะดำเนินการตามขอบข่ายงานของแต่ละฝ่าย และส่งผลต่อคุณภาพครู และคุณภาพนักเรียน โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนในการบริหารงาน ได้แก่ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก โดยอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ความแตกต่างของบริบทในแต่ละพื้นที่ ผสานกับหลักการบริหารจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน และให้ความสำคัญกับปัจจัยเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับผู้นำ ครู และการมีส่วนร่วมจากชุมชน ซึ่งเป็นหัวใจของการสร้างความเข้มแข็งในองค์กรการศึกษาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Keeves, P. J. ที่กล่าวว่า การสร้างรูปแบบต้องอธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่อง ที่ศึกษาได้อย่างชัดเจนเพื่อจะนำไปสู่การพยากรณ์ที่ตามมา ซึ่งสามารถรวบรวมได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ และรูปแบบที่สร้างขึ้นมาว่ามีความถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับการนำรูปแบบไปใช้ประโยชน์ต่อไป (Keeves, P. J., 1988) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุประวีณ์ ทิพย์โพธิ์ ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบมีคุณภาพด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และอรรถประโยชน์ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด (สุประวีณ์ ทิพย์โพธิ์, 2563)

3. ผลการประเมินรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความเป็น ไปได้และความเป็น ประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน และปัจจัยภายใน/ภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหาร สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ในบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ พบว่า การบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดการเชิงคุณภาพด้านวิชาการ การจัดระบบการเงินและการจัดสรรทรัพยากร การส่งเสริมบุคลากรเพื่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการบริหารด้านความสัมพันธ์ชุมชน ซึ่งองค์ประกอบทั้ง

5 องค์ประกอบ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ (สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง, 2561) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุประวีณ์ ทิพย์โพธิ์ ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า รูปแบบมีคุณภาพด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และอรรถประโยชน์ ทุกด้านได้อยู่ในระดับมากที่สุด (สุประวีณ์ ทิพย์โพธิ์, 2563)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 2) ผลการพัฒนา รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย องค์ประกอบของการบริหารงาน 4 ฝ่าย ได้แก่ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านบุคคล และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป การบริหารงานทั้ง 4 ฝ่ายนี้จะดำเนินการ ตามขอบข่ายงานของแต่ละฝ่าย และส่งผลกระทบต่อคุณภาพครู และคุณภาพนักเรียน โดยมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนในการบริหารงาน ได้แก่ ปัจจัยภายใน และปัจจัย ภายนอก และ 3) ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ ในภาพรวมทุกด้านอยู่ใน ระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ 1) ควรนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ไปใช้เป็นกรอบหรือ แนวทางหลักในการจัดทำแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา โดยเน้นการเสริมสร้างองค์ประกอบหลักของรูปแบบ 2) ควรมีการจัดทำคู่มือหรือชุดฝึกอบรมตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ 3) ควรพิจารณาปรับปรุงนโยบาย และ โครงสร้างการสนับสนุน ให้สอดคล้องกับความเข้มแข็งในการบริหารที่รูปแบบกำหนดไว้ และ 4) ควรมีการประเมิน และติดตามผล การนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงรูปแบบให้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อทดลองใช้ และประเมินประสิทธิผล ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างเป็นระบบ 2) ควรมีการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารระหว่างสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นหรือโรงเรียน ที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ 3) ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อ การนำรูปแบบไปใช้ในรายละเอียด และ 4) ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาความยั่งยืนของรูปแบบการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งในการบริหารที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการธำรงรักษาและพัฒนาต่อยอดความเข้มแข็ง ในการบริหารสถานศึกษาในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา เรตมอนต์. (2559). ตัวบ่งชี้ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน *ดุชนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. ๓๖๖-๓๗๖*.
- ธนวัฒน์ จอมประเสริฐ. (2562). การเสริมสร้างความเข้มแข็งหน่วยจัดการความรู้และวิจัยชุมชนของจังหวัด ๓ จังหวัด. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี*, 8(2), 182-190.
- นิติ นาชิต. (2565). กลยุทธ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งการจัดการเรียนรู้วิชาชีวศึกษา ด้านธุรกิจและบริการ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล. *วารสารการอาชีวศึกษาภาคกลาง*, 6(1), 10-23.

- บรรจง ลาวะลี. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 6(2), 206-215.
- บุรินทร์วรวิทย์ พ่วนอุ้ย และคณะ. (2565). แรงจูงใจการทำงานในยุคปรกติใหม่. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร, 5(4), 227-244.
- วรภาพร เนืองนนท์. (2565). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 สหวิทยาเขตนวลจันทร์ จังหวัดกรุงเทพมหานคร. Journal of Roi Kaensarn Academi, 6(6), 114-125.
- วัฒนา สายเชื้อ. (2561). กลยุทธ์การใช้หลักธรรมาภิบาลในงานวิชาการของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศักดิ์สิทธิ์ ชัตติยาสุวรรณ. (2564). ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. วารสารรัชต์ภาคย์, 15(39), 262-279.
- เศวตาภรณ์ ตั้งวันเจริญ และอรทัย รุ่งวชิรา. (2564). แนวทางการจัดการศึกษาสู่เป้าหมายมาตรฐานการศึกษาชาติ. วารสารครุธรรม, 1(1), 77-96.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2566). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ชั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565. กรุงเทพมหานคร: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). แผนพัฒนาศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - 2570) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2565). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 - 2570. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานอำนวยการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุนันท์ รุ่งอรุณแสงทอง. (2561). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุประวีณ์ ทิพย์โพธิ์. (2563). รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- Keeves, P. J. (1988). "Model and Model Building". Educational Research Methodology and Measurement: An International Handbook. Oxford: Pergamon Press.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Sadikin, A. (2023). The Effect of Strategic Compensation, HR Development and Work Motivation on Vocational High School Teacher Performance. Journal on Education, 5(4), 10793-10800.